

1 Ali so „zakonske obresti“ v državi članici določene? Če da, kako so „zakonske obresti“ opredeljene v tej državi članici?

Italijansko pravo o obligacijskih razmerjih ločuje med rednimi, zamudnimi in kompenzacijskimi obrestmi. Redne obresti imajo odplačilno funkcijo v zameno za korist, ki jo ima subjekt (ki jih mora plačati) od denarja, ki so mu ga dali na voljo drugi. Zamudne obresti imajo funkcijo nadomestila škode in nastanejo zaradi zamude pri plačilu z vročitvijo opomina dolžniku. Kompenzacijske obresti upnik plača za zamudo pri plačilu zneskov, namenjenih dolžniku, ki jih ne izplača pravočasno. Take obresti pomenijo pravično nadomestilo in se obračunajo, tudi če zahtevki niso likvidni in izterljiv. Zakonske obresti pa so določene z zakonom o finančnih obveznostih: od datuma, ko poteče rok za plačilo, mora dolžnik upniku plačati zakonske obresti, četudi prej obresti ni dolgoval in četudi upnik ni navedel, da je utrpel kakršno koli škodo (člen 1224(I) civilnega zakonika (*Codice Civile*)). Člen 1224 civilnega zakonika (odškodnina v zvezi s finančnimi obveznostmi) zlasti navaja, da za obveznosti, katerih predmet je denarni znesek, zakonske obresti začnejo teči na dan po roku plačila, četudi dolžnik obresti prej ni dolgoval in četudi upnik ni navedel, da je utrpel kakršno koli škodo. Če je dolžnik pred začetkom obračunavanja zamudnih obresti dolgoval obresti, višje od zakonsko določene obrestne mere, za zaostala plačila veljajo enake obresti. Upniki, ki dokažejo, da so utrpeli večjo škodo, bodo prejeli nadaljnjo odškodnino (odškodnino zaradi devalvacije). Do nje niso upravičeni v primeru dogovora o znesku zamudnih obresti.

Člen 1282 italijanskega civilnega zakonika določa, da se pogodbenim in plačljivim terjatvam samodejno pripišejo obresti, razen če je z zakonom ali pravnim naslovom drugače določeno.

2 Če da, kakšen je znesek/obrestna mera in kaj je pravna podlaga zanj(-o)? Če so določene različne obrestne mere zakonskih obresti, v katerih okoliščinah in pod katerimi pogoji veljajo?

Na splošno višino **zakonskih obresti** določa italijanska zakladnica (današnje ministrstvo za gospodarstvo in finance), ki v zvezi s tem vsako leto do 15. decembra izda odlok. Če so se stranke dogovorile o obrestni meri, se uporabi obrestna mera, ki so jo določile. Vendar je morala biti obrestna mera dogovorjena pisno in ne sme presegati najvišje obrestne mere, dovoljene z zakonom proti oduševu (zakon št. 108 z dne 7. marca 1996), sicer se bodo obresti šttele za oduševske in torej neveljavne. V takih primerih se obresti ne dolgujejo (člen 1815 civilnega zakonika). Če so se stranke dogovorile o uporabi dogovorjene obrestne mere, vendar niso določile njene višine, se uporabi zakonsko določena obrestna mera. V italijanskem pravnem sistemu se položaj v zvezi z **zamudnimi obrestmi** deloma razlikuje od položaja v zvezi z zakonskimi obrestmi. Zamudne obresti so mišljene kot kazen (za dolžnika) in nadomestilo (za upnika). To je povezano z neizpolnitvijo finančne obveznosti zaradi zamujenega plačila ali neplačila zadevne storitve v roku, ki je določen z zakonom ali dogovori med strankami. Da lahko upnik zahteva zamudne obresti, mora imeti dolžnik zaostala plačila. „Zaostala plačila“ pomenijo, da dolžnik zamuja z izpolnitvijo obveznosti. Zaostala plačila nastanejo, če je bil prekoračen datum zapadlosti in je dolžnik prejel opomin za plačilo: uradni dokument, s katerim upnik dolžnika pozove k izvedbi dolgovanega plačila. V skladu s civilnim zakonikom se zamudne obresti dolgujejo po zakonsko določeni obrestni meri, tj. po obrestni meri, določeni z zakonom. Če pa so bile obresti, ki so bile dolgovane, preden je dolžnik prejel opomin, višje od zakonsko določene obrestne mere, za zaostala plačila veljajo enake obresti (člen 1224 civilnega zakonika).

V skladu s členom 1284 civilnega zakonika zakonsko določeno obrestno mero enkrat na leto določi minister za gospodarske zadeve in finance. Z odlokom, objavljenim v *Uradnem listu Italijanske republike*, minister spremeni obrestno mero na podlagi povprečnega letnega donosa največ 12-mesečnih državnih obveznic, pri čemer upošteva stopnjo inflacije, evidentirano med letom. Višina obrestne mere se določi najpozneje 15. decembra v letu, ki je predhodno letu, za katero velja obrestna mera. Če do 15. decembra ni določena nova obrestna mera, se veljavna obrestna mera nespremenjena uporablja tudi za naslednje leto.

Od 1. januarja 2021 zakonsko določena obrestna mera znaša 0,01 %.

PREGLEDNICA STOPENJ ZAKONSKO DOLOČENE OBRESTNE MERE

Od	Do	Stopnja	Akt
1. 1. 1999	31. 12. 2000	2,50 %	ministrski odlok (MO) (zakladnica) z dne 10. decembra 1998
1. 1. 2001	31. 12. 2001	3,50 %	MO (zakladnica) z dne 11. decembra 2000
1. 1. 2002	31. 12. 2003	3,00 %	MO (gospodarstvo) z dne 11. decembra 2001
1. 1. 2004	31. 12. 2007	2,50 %	MO (gospodarstvo) z dne 1. decembra 2003
1. 1. 2008	31. 12. 2009	3,00 %	MO (gospodarstvo) z dne 12. decembra 2007
1. 1. 2010	31. 12. 2010	1,00 %	MO (gospodarstvo) z dne 4. decembra 2009
1. 1. 2011	31. 12. 2011	1,50 %	MO (gospodarstvo) z dne 7. decembra 2010
1. 1. 2012	31. 12. 2013	2,50 %	MO (gospodarstvo) z dne 12. decembra 2011
1. 1. 2014	31. 12. 2014	1,00 %	MO (gospodarstvo) z dne 12. decembra 2013
1. 1. 2015	31. 12. 2015	0,50 %	MO (gospodarstvo) z dne 11. decembra 2014
1. 1. 2016	31. 12. 2016	0,20 %	MO (gospodarstvo) z dne 11. decembra 2015
1. 1. 2017	31. 12. 2017	0,10 %	MO (gospodarstvo) z dne 7. decembra 2016
1. 1. 2018	31. 12. 2018	0,30 %	MO (gospodarstvo) z dne 13. decembra 2017
1. 1. 2019	31. 12. 2019	0,80 %	MO (gospodarstvo) z dne 12. decembra 2018
1. 1. 2020	31. 12. 2020	0,05 %	MO (gospodarstvo) z dne 12. decembra 2019
1. 1. 2021	31. 12. 2021	0,01 %	MO (gospodarstvo) z dne 11. decembra 2020

Obresti, ki presegajo zakonsko določeno obrestno mero, morajo biti določene pisno, sicer se upošteva zakonsko določena obrestna mera.

Za zamude pri trgovinskih poslih velja *ad hoc* pravilo EU: v notranjem pravu se uporablja zakonodajni odlok št. 231 z dne 9. oktobra 2002, kot je bil spremenjen z zakonodajnim odlokom št. 192 z dne 9. novembra 2012, za popoln prenos Direktive 2011/7/EU, v skladu s členom 10(1) zakona št. 180 z dne 11. novembra 2011. **Če stranki nista določili obrestne mere, je po predložitvi dokumenta, na podlagi katerega se začne postopek, zakonsko določena**

obrestna mera enaka obrestni meri, določeni s posebnim zakonom o zamudah pri plačilih v trgovinskih poslih (glej spodaj). To pravilo velja tudi za akt, s katerim se začne arbitražni postopek.

Posebna zakonodaja v zvezi z zamudami pri plačilih v trgovinskih poslih: italijanski zakonodajalec je za izvajanje Direktive 2000/35/ES o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih izdal zakonodajni odlok št. 231/2002, kakor je bil spremenjen. Ta kot obresti za zamude pri plačilih v trgovinskih poslih izrecno določa obrestno mero, ki je višja od zakonsko določene obrestne mere. V skladu z zakonodajnim odlokom št. 231/2002 so trgovinski posli „vsakršne pogodbe med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo izključno ali predvsem k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo“. Odlok določa, da ima v okviru trgovinskega posla „vsak, kdor je neupravičeno izpostavljen zamudi pri plačilu, pravico do samodejnega prejema zamudnih obresti, ki, ne da bi bil potreben uradni opomin za plačilo, začnejo teči z dnem, ki sledi dnevu izteka roka za plačilo,“ razen če lahko dolжник dokaže, da je neplačilo posledica razlogov, ki mu jih ni mogoče pripisati. V skladu s tem zakonom obresti za zamude pri plačilih v trgovinskih poslih temeljijo na obrestni meri, ki jo vsako leto določi ministrstvo za gospodarske zadeve in finance ter je povzeta v spodnji preglednici, pri čemer je pojasnjeno, da se: (a) za prvo polovico leta, na katero se zamuda nanaša, uporabi obrestna mera, veljavna 1. januarja v navedenem letu; (b) za drugo polovico leta, na katero se zamuda nanaša, pa se uporabi obrestna mera, veljavna 1. julija navedenega leta.

Preglednica, ki prikazuje spreminjanje obrestne mere za zamude pri plačilih od leta 2002:

PREGLEDNICA OBRESTNIH MER ZA ZAMUDE PRI PLAČILIH v skladu z zakonodajnim odlokom št. 231/2002				
Od	Do	Obrestna mera ECB	Stopnja zvišanja	Skupaj
1. 7. 2002	31. 12. 2002	3,35 %	7,00 %	10,35 %
1. 1. 2003	30. 6. 2003	2,85 %	7,00 %	9,85 %
1. 7. 2003	31. 12. 2003	2,10 %	7,00 %	9,10 %
1. 1. 2004	30. 6. 2004	2,02 %	7,00 %	9,02 %
1. 7. 2004	31. 12. 2004	2,01 %	7,00 %	9,01 %
1. 1. 2005	30. 6. 2005	2,09 %	7,00 %	9,09 %
1. 7. 2005	31. 12. 2005	2,05 %	7,00 %	9,05 %
1. 1. 2006	30. 6. 2006	2,25 %	7,00 %	9,25 %
1. 7. 2006	31. 12. 2006	2,83 %	7,00 %	9,83 %
1. 1. 2007	30. 6. 2007	3,58 %	7,00 %	10,58 %
1. 7. 2007	31. 12. 2007	4,07 %	7,00 %	11,07 %
1. 1. 2008	30. 6. 2008	4,20 %	7,00 %	11,20 %
1. 7. 2008	31. 12. 2008	4,10 %	7,00 %	11,10 %
1. 1. 2009	30. 6. 2009	2,50 %	7,00 %	9,50 %
1. 7. 2009	31. 12. 2009	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 1. 2010	30. 6. 2010	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 7. 2010	31. 12. 2010	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 1. 2011	30. 6. 2011	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 7. 2011	31. 12. 2011	1,25 %	7,00 %	8,25 %
1. 1. 2012	30. 6. 2012	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 7. 2012	31. 12. 2012	1,00 %	7,00 %	8,00 %
1. 1. 2013	30. 6. 2013	0,75 %	8,00 %	8,75 %
1. 7. 2013	31. 12. 2013	0,50 %	8,00 %	8,50 %
1. 1. 2014	30. 6. 2014	0,25 %	8,00 %	8,25 %
1. 7. 2014	31. 12. 2014	0,15 %	8,00 %	8,15 %
1. 1. 2015	30. 6. 2015	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1. 7. 2015	31. 12. 2015	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1. 1. 2016	30. 6. 2016	0,05 %	8,00 %	8,05 %
1. 7. 2016	31. 12. 2016	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 1. 2017	30. 6. 2017	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 7. 2017	31. 12. 2017	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 1. 2018	30. 6. 2018	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 7. 2018	31. 12. 2018	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 1. 2019	30. 6. 2019	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 7. 2019	31. 12. 2019	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 1. 2020	30. 6. 2020	0,00 %	8,00 %	8,00 %
1. 7. 2020	31. 12. 2020	0,00 %	8,00 %	8,00 %

3 Ali so po potrebi na voljo dodatne informacije o izračunavanju zakonskih obresti?

Spletišče ministrstva za gospodarske zadeve in finance: <http://www.mef.gov.it>.

4 Ali je na voljo brezplačen spletni dostop do zgoraj navedene pravne podlage?

Na številnih spletiščih je na voljo brezplačna programska oprema za izračun zakonskih obresti in zamudnih obresti.

Zadnja posodobitev: 18/08/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.